

ЯК У РАМАНЕ ДЖЭЙН ОСЦІН

Яны так і пазнаёміліся — у студыі танцаў. А праз нейкі час самі пачалі выкладаць гэту навуку. Сёння ў студыі гістарычнага танца La Camargo Маргарыта Шаўцова і Уладзіслаў Бяляўскі вучаць сучасных дам і кавалераў крокам, звязкам, фігурам, а таксама тонкасцям этыкету, каб аднойчы яны маглі ўпэўнена выйсці ў свет на першым у жыцці сапраўдным балі.

ЗАБАВА ДЛЯ ДАРОСЛЫХ

— Сама я з сям'і гісторыкаў, — расказвае Маргарыта. — Упершыню занялася гістарычнымі танцамі ў студэнцкія гады. Мне проста было цікава і хацелася танцаваць. Ну і, канешне, ваблі прыгожыя сукенкі... Праз некалькі гадоў сяброўка была вымушана адсыці ад кіраўніцтва студыяй і запрасіла мяне на сваё месца.

На такія мерапрыемствы не прыходзяць проста паглядзець. Да балю неабходна рыхтавацца загодзя.

Сёння ў La Camargo займаюцца дарослыя і падлеткі з 15 гадоў. Дзяцей няма, бо ім складана танцаваць з дарослымі.

— Акрамя таго, мы рэканструюем падзеі мінулага, а ў той час, як вядома, убачыць на балі гасоць маладзей за 15-16 гадоў было немагчыма. Гэта лічылася забавай для дарослых, — тлумачыць Уладзіслаў.

Сёння ў групах значна больш жанчын. Але часам прыходзяць і сямейныя пары. Дарэчы, ужо праз месяц-паўтара пачаткоўцы могуць наведаць складаныя фігуры. Як запэўніваюць Маргарыта і Уладзіслаў, сэнс заняткаў у тым, каб чалавек, калі ён прыйдзе на бал, не замінаў ні сабе, ні партнёрам. Некаторыя ў танцах ходзяць — не выкарыстоўваюць складаныя крокі і элементы, некаторыя ўжываюць амаль балетную тэхніку. Наколькі складаны танец чалавек будзе дэманстраваць, каб паказаць сваё мастацтва, — пытанне толькі асабістых пераваг.

Тэхнічна найбольш

складаныя — танцы эпохі барока. Менавіта сама эпоха так стваралася, каб быць мудрагелістай і нават вычварнай. Але, як правіла, усе любяць вальсы і кантрдансы. Апошнія — адны з самых простых танцаў, яны прыйшлі да нас з Англіі. Менавіта іх танцавалі героі раманаў Джэйн Осцін. Дамы і кавалеры стаяць у дзве лініі і выконваюць пэўныя фігуры, якія час ад часу паўтараюцца. Любяць кантрдансы за тое, што танцаваць дазваляецца з некалькімі партнёрамі, а падчас танца можна паразмаўляць.

— Калі лічыць, што вучыцца танцаваць трэба ў дзяцінстве, а дарослым застаецца толькі шкадаваць аб страчаных магчымасцях, вы памыляецеся, — усміхаецца Маргарыта. — Многія танцамайстры, падручнікамі якіх мы цяпер карыстаемся, пісалі, што даволі часта да іх прыходзілі менавіта дарослыя вучні. Асабліва гэта тычыцца XIX стагоддзя, калі актыўна пачалі працаваць «сацыяльныя ліфты». У вышэйшае грамадства трапляў чалавек, які ў сілу свайго паходжання не меў неабходнай адукацыі, а яму трэба было стаць

«сваім». У тым ліку — танцаваць на балі. Менавіта таму вучыцца танцаваць у 20—25 гадоў было цалкам нармальна. Але вядома, у сем'ях, якія мелі грошы і статус у грамадстве, танцы былі часткай адукацыі з дзяцінства.

ДЭФІЦЫТ КАВАЛЕРАЎ

Акрамя навучання танцам, Маргарыта і Уладзіслаў арганізуюць рэканструктарскія балі — у адрэстаўраваных гістарычных сядзібах ці ў больш сціпрых сучасных залах тэатраў. У Беларусі няшмат месцаў, у якіх сапраўды можна арганізаваць бал, але ў асобныя гады намагаюцца ў розных студыях танцы здолелі патрапіць нават у Нясвіжскі палац. Сёлета La Camargo плануе мерапрыемствы ў шляхоцкай сядзібе, а калі ўсё складзецца найлепшым чынам — то нават у Новым замку ў Гродне.

На такія мерапрыемствы не прыходзяць проста паглядзець. Да балю неабходна рыхтавацца загодзя: некаторыя танцы выканаць «не ў тых» уборах проста немагчыма, таму вам абавязкова спатрэбіцца адпаведныя эпасе касцюм. Напрыклад, калі ў дамы сукенка з адкрытымі плячыма, яна не можа высока падняць рукі.

— Мы ж у сваю чаргу рыхтуем танцавальную праграму — тыя танцы, якія былі папулярныя ў пэўныя гі-

прыемства прыедзе 10 мужчын і 30 жанчын. Ва ўмовах дэфіцыту кавалераў пазнаёміцца з кімсьці на балі тэхнічна складана, але даволі шмат пар з'яўляецца менавіта так.

СУКЕНКА МАРЫ

Як высветлілася, убory для дам — яшчэ больш балючае пытанне, чым дэфіцыт кавалераў. Так, сукенку можна пашыць самай. Гэта найбольш бюджэтны варыянт, але ён вымагае даволі вялікіх выдаткаў часу. І не кожная жанчына валодае тымі навыкамі шыцця, каб здолец пашыць сабе яе ад пачатку і да канца. Другі варыянт — замовіць строй у швачак, якія спецыялізуюцца на рэканструктарскіх бальных уборах.

— Гэта здаецца складаным, але ўсё значна прасцей і падобна да таго, як мы выбіраем паўсядзённае адзенне. Бо дама ўсё роўна аддаць перавагу сукенцы таго колеру, які ёй пасуе, і абірэць дэкальце, якое не будзе супярэчыць яе ўяўленням пра дапушчальнае. Па вялікім рахунку гэта ўсяго толькі яшчэ адна непрактычная сукенка ў шафе, — смяецца Маргарыта.

— Як ні дзіўна, у мужчын усё значна больш складана. Кавалеры ў фраках — гэта прадмет асаблівага захаплення. Але знайсці добрага краўца, які сшые фрак, на жаль, цяжэй, бо гэта тэхнічна не так проста, як з сукенкамі.

Асабліва ўвага ўдзяляецца абутку. Каб лёгка танцаваць некалькі гадзін запар і пры гэтым не сапсаваць паркетную падлогу, выкарыстоўваецца мяккі абутак на скураной падэшве — часцей за ўсё танцавальны, але некаторыя франты знаходзяць магчымасць заказаць сапраўдны рэканструяваны пантоф-

лі. Такі абутак дазваляе назе гнуцца, не абцяжарвае яе. Скажам, калі вы выпадкова наступіце на нагу партнёра, яму будзе не так балюча.

Перапіска з Віктарам Гюго лічылася больш прыстойнай, чым перапіска з бедным французскім студэнтам.

— Сярод дам-рэканструктараў ёсць жарты пра дашыванне сукенкі ў ноч перад балем. У мяне такое таксама бывала. Перад адным з балю я не паспявала як след ушыць рукавы сукенкі і прыфастрыгвала іх на жывую нітку. І канешне ж, у самы адказны момант, ужо падчас вальса, я пачула нечаканы трэск. Было жудасна няёмка! Дарэчы, Улад зрабіў з гэтага свае высновы: калі я не паспявала пашыць наступную сукенку, ён гераічна змагаўся з ніткамі і іголкамі да глыбокай ночы. І вось гэты ўбор мы агульнымі сіламі скончылі ў тэрмін.

З цягам часу з нашай бальнай супольнасці выдзелілася касцюмная супольнасць. Вынікам гэтага нашага захаплення стала выстава рэпрадукцый гістарычных касцюмаў, якія мы шыем самі, — «Куфэрак». Пачыналася ўсё з таго, што вельмі хацелася знайсці

Аднойчы з бальнай супольнасці выдзелілася касцюмная супольнасць. Вынікам гэтага стала выстава рэпрадукцый гістарычных убораў «Куфэрак».

падставу пашыць пабольш цікавых нябальных сукенак, а перарасло ўсё ў маштабны адукацыйны праект.

РЭПУТАЦЫЯ — ПЕРШ ЗА ЁСЁ

Вядома, цяпер адносіны паміж жанчынай і мужчынам больш свабодныя, чым некалькі стагоддзяў таму. Змяніўся і этыкет зносін.

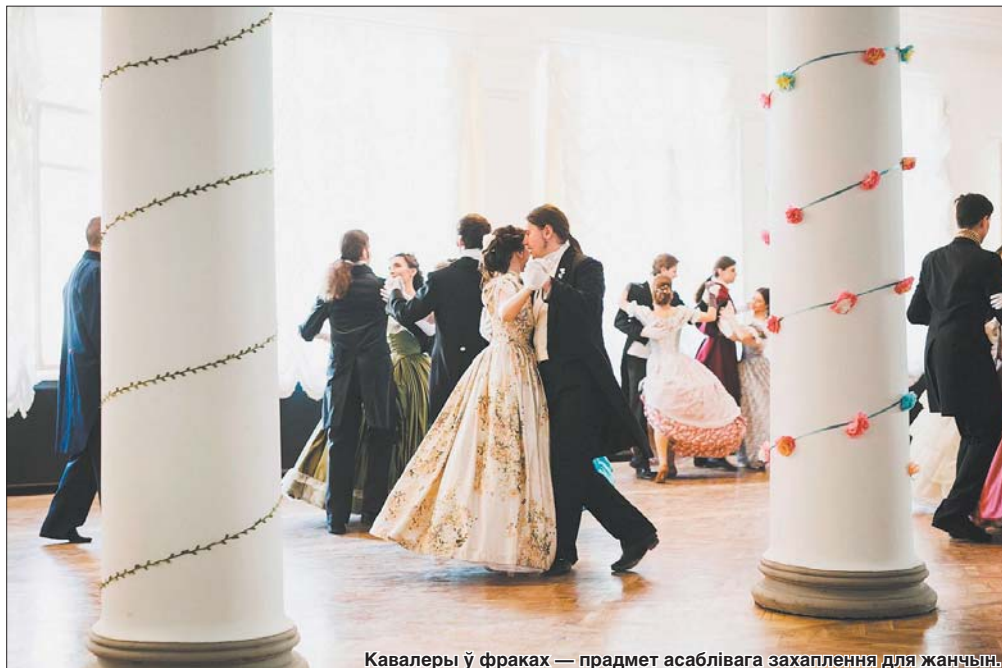
— На мой погляд, — гаворыць Маргарыта, — адносіны паміж людзьмі супрацьлеглага полу, скажам, два стагоддзі таму былі больш вытанчанымі, аднак цяперашнія мне здаюцца больш здаровымі. Чым больш жорсткія правілы этыкету, чым часцей гучыць у галаве фраза «што пра мяне падумаюць», тым больш маніпуляцый у адносінах, тым складаней проста размаўляць адно з адным. Калі дама і кавалер вымушаны іграць у жыцці нейкія ролі, пры гэтым ім яшчэ трэба неяк адно аднаго пазнаваць (калі ў перспектыве жаніцьба), то вось у гэтым і ёсць праблема. І літаратура гэта пацвярджае. Тыповы сюжэт, калі пара ўзяла шлюб, і выпадкова аказваецца, што кожны з іх зусім іншы чалавек.

Што тычыцца этыкету на балі, то дама ніколі не запрашае кавалера на танец. Але можна зрабіць тонкі намек: выпусціць хустачку, падманіць кавалера веерам ці проста «страляць» вочкамі. Так, гэты ход быў прыдуманым значна раней, чым мы думаем. На самай справе кавалеры выдатна разумеюць, што бал — гэта месца для танцаў. І калі мужчына не памірае ад стомы і ведае танец, то ў дзевяці выпадках з дзевяці ён запрасіць даму.

Ёсць такі момант у бальнай этыцы — папярэдняе запрашэнне на танец, калі кавалер загодзя дамаўляецца з дамай і запісвае гэта ў бальную кніжачку, каб не забыцца. На маім дэбютным балі адзін кавалер запрасіў мяне на мой любімы танец. Але я яму адмовіла, бо ў мяне ўжо быў партнёр. А ён зусім забыўся звернуцца са сваімі запісамі і запрасіў іншую даму. Я была такая раз'юшаная, што зламала аб гэтага кавалера веер.

Балі — гэта выдатная магчымасць пагутарыць з людзьмі. Але я не сказала б, што цяпер мы маем менш зносін, чым некалькі стагоддзяў таму. Наадварот — нават больш дзякуючы інтэрнэту. Да таго ж у мінулым былі даволі жорсткія правілы перапіскі. Асабліва гэта тычылася жанчын. Напрыклад, дзіўчына ніколі не павінна была пісаць мужчыне — гэта знішчала яе рэпутацыю. Нават замужняя дама магла напісаць ліст мужчыну толькі калі ён яе сваяк або, напрыклад, знакамітаць. Зразумела, перапіска з Віктарам Гюго лічылася больш прыстойнай, чым перапіска з бедным французскім студэнтам.

Ганна БАГІНО. bahino@vziazda.by
Фота з архіва герояў.

Кавалеры ў фраках — прадмет асаблівага захаплення для жанчын.

У другой палове XVIII стагоддзя і да самых падзелаў Рэчы Паспалітай, калі ёю правіў кароль Станіслаў Аўгуст Панятоўскі, які вельмі захапляўся еўрапейскай і асабліва французскай культурай, на нашых землях праводзіліся еўрапейскага тыпу балі. А «польскія» танцы ў сваю чаргу пранікалі ў Еўропу: менавіта ў канцы XVIII стагоддзя ў бальных залах з'явіліся паланэз і мазурка. Пазней, у XIX стагоддзі, мазурка стане абавязковай часткай бальнай праграмы і доўгі час будзе лічыцца больш рамантычнай і інтымнай, чым нават вальс: менавіта падчас мазуркі можна было асабліва ўдала фліртаваць. Існаваў і выраз «мазурачная балбатня», што азначала флірт падчас гэтага танца.

тарычны перыяд, — расказвае Уладзіслаў. — Па магчымасці стараемся праводзіць балі пад жывую музыку. Гэта значна больш атмасферна, чым аўдыязапісы.

У сярэднім балі цягнуцца 4—5 гадзін. Як правіла, мерапрыемства разбіваецца на аддзяленні, паміж якімі ёсць перапынкі, каб усе маглі адпачыць, сфатаграфавання. У адрозненне ад балю мінулых стагоддзяў фотасесія — неад'емная частка сучаснага балю. Спецыяльныя фотазоны выносяцца за межы бальнай залы, каб не замінаць іншым гасцям.

На жаль, сёння жанчын на балі таксама больш, чым мужчын. Але, як гаворыць Маргарыта, можна арганізаваць мерапрыемства такім чынам, каб абмяжоўваць дыспропорцыю паміж кавалерамі і дамамі:

— Мы прымаем заяўкі ад усіх пар, а далей, зыходзячы з ліку дам без суправаджэння кавалераў, разбіваем іх па наступным прынцыпе: адна дама — на дзве або тры пары. Але некаторыя арганізатары так не робяць і прымаюць заяўкі ад усіх. З іх пункту гледжання, абмяжоўваць даму ў задвальненні наведзець баль толькі таму, што ў яе няма кавалера, недапушчальна. З-за гэтага можа ўзнікнуць сітуацыя, калі на мера-

Маргарыта і Уладзіслаў (крайнія злева).